

॥ పురుష సూక్తం ॥

ఓం త॒చ్ఛం॑ యో॒రావృ॑ణీమహే । గా॒తుం॑ య॒జ్ఞాయ॑ । గా॒తుం॑ య॒జ్ఞప॑తయే । దై॒వీ॑
స్వ॒స్తిర॑స్తు నః । స్వ॒స్తిర్మా॑నుషేభ్యః । ఊ॒ర్ధ్వం॑ జిగాతు భే॒షజం॑ । శం నో॑ అస్తు ద్వి॒పదే॑ ॥ శం
చ॒తుష్పదే॑ । ఓం శా॒ంతిః॒ శా॒ంతిః॒ శా॒ంతిః॒ ॥

ఓం స॒హస్ర॑శీ॒ర్షా పు॑రుషః । స॒హస్రా॑క్షః స॒హస్ర॑పాత్ । స భూ॒మిం॑ వి॒శ్వతో॑ వృ॒త్వా ।
అ॒త్యతి॑ష్ఠద్దశా॒జ్గలం॑ । పు॒రుష॑ ఏవేదగ్ం స॒ర్వం॑ ॥ యదూ॒భతం॑ యచ్చ॒ భవ్యం॑ ॥
ఉ॒తామృ॑తత్వస్యే॒శానః॑ । యదన్నే॒నాతి॑రోహతి । ఏ॒తావా॑నస్య మహి॒మా । అతో॑
జ్యాయాగ్శ్చ పూ॒రుషః॑ ॥ ౧ ॥

పా॒దోఽస్య॑ వి॒శ్వా భూ॑తాని । త్రి॒పాద॑స్యామృ॒తం ది॒వి । త్రి॒పాదూ॑ర్ధ్వ ఉ॒దైత్పు॑రుషః ।
పా॒దోఽస్యే॒హోఽభ॑వాత్పు॒నః । తతో॑ వి॒శ్వజ్య్వా॑క్రామత్ । సా॒శనా॑నశనే అభి ।
తస్మా॒ద్విరా॑డజాయత । వి॒రాజో॑ అధి పూ॒రుషః॑ । స జా॒తో అత్య॑రిచ్యత ।
ప॒శ్చాద్భూ॑మిమథో పు॒రః ॥ ౨ ॥

యత్పు॒రుషే॑ణ హ॒విషా॑ । దే॒వా య॒జ్ఞమ॑తన్వత । వ॒సంతో॑ అస్యా॒సీదా॑జ్యం ॥ గ్రీ॒ష్మ
ఇ॒ధ్మశ్శు॑రద్ధవిః । స॒ప్తాస్యా॑సన్ పరి॒ధయః॑ । త్రిః స॒ప్త స॒మిధః॑ కృ॒తాః । దే॒వా యద్య॑జ్ఞం
తన్వా॒నా : । అ॒బద్ధ॑న్ను॒రుషం॑ పశుం । తం య॒జ్ఞం బ॒ర్హిషి॑ ప్రొక్షన్ । పు॒రుషం
జా॒తమ॑గ్రతః ॥ ౩ ॥

తే॑న దే॒వా అ॑య॒జంతః॑ । సా॒ధ్యా ఋ॑ష॒యశ్చ॒ యే । తస్మాత్॑ య॒జ్ఞాత్సర్వ॑హు॒తః ।
 సంభృ॑తం పృ॒షదా॑జ్యం । పశూ॑గస్తా॒గశ్చక్రే॑ వాయ॒వ్యాన్ । ఆర॑ణ్యాన్ గ్రా॒మ్యాశ్చ॒ యే ।
 తస్మాత్॑ య॒జ్ఞాత్సర్వ॑హు॒తః । ఋ॒చః సా॑మాని జ॒జ్ఞిరే॑ । ఛం॒దాగ్ంసి॑ జ॒జ్ఞిరే॑ తస్మాత్॑ ।
 య॒జుస్తస్మాద॑జాయత ॥ ౪ ॥

తస్మాద॑శ్వా అ॒జాయ॑ంత । యే కే చో॒భయా॑ద॒తః । గావో॑ హ జ॒జ్ఞిరే॑ తస్మాత్॑ । తస్మా॒జ్ఞాతా॑
 అ॒జావ॑యః । యత్పు॒రుషం॑ వ్యద॒ధుః । కతి॑ధా వ్యక॒ల్పయన్॑ । ముఖం॑ కిమ॒స్య కౌ బా॒హూ
 । కా॒వూరూ॑ పాదా॒వృచ్ఛే॑తే । బ్రా॒హ్మణో॑ఽస్య ముఖ॑మా॒సీత్ । బా॒హూ రా॑జ॒న్యః కృ॒తః ॥ ౫ ॥

ఊ॒రూ తద॑స్య యద్వైశ్యః॑ । పద్భ॒యాగ్ం శూ॒ద్రో అ॒జాయ॑త । చంద్ర॒మా మన॑సో జా॒తః ।
 చక్షోః॑ సూ॒ర్యో అ॒జాయ॑త । ముఖా॒దింద్ర॑శ్చా॒గ్నిశ్చ॑ । ప్రా॒ణాద్వా॒యుర॑జాయత । నాభ్యా
 ఆ॒సీదంత॑రిక్షం । శీ॒ర్షో ద్యౌః సమ॑వర్తత । పద్భ॒యాం భూ॒మిర్దిశః॑ శ్రో॒తాత్ । తథా॑ లో॒కాగ్ం
 అక॑ల్పయన్ ॥ ౬ ॥

వే॒దాహ॑మే॒తం పు॒రుషం॑ మ॒హాంతం॑ । ఆది॒త్యవర్ణం॑ తమ॒సస్తు॒పారే॑ । సర్వా॑ణి రూ॒పాణి॑
 వి॒చిత్త్య॑ ధీ॒రః । నా॒మాని॑ కృ॒త్వాఽభి॒వదన్॑ , యదా॒స్తీ । ధాతా॑ పు॒రస్తా॒ద్యముదా॑జహార ।
 శక్రః॑ ప్రవి॒ద్వాన్ప్రది॑శశ్చ॒తస్రః॑ । తమే॒వం వి॒ద్వాన॒మృత॑ ఇ॒హ భ॑వతి । నాన్యః ప॒న్థా
 అ॒యనా॑య విద్యతే । యజ్ఞే॒న య॒జ్ఞమ॑య॒జంత॑ దే॒వాః । తాని॑ ధ॒ర్మాణి॑ ప్రథ॒మాన్యాసన్॑ ।
 తే హ నా॑కం మ॒హిమా॑నః స॒చంతే॑ । యత్త్ర పూ॒ర్వే సా॒ధ్యాః సంతి॑ దే॒వాః ॥ ౭ ॥

అద్భయః సంభూతః పుథివ్యై రసాచ్చ | విశ్వకర్మణః సమవర్తతాధి | తస్య త్వష్టా
 విదధద్దూపమేతి | తత్పురుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే | వేదాహమేతం పురుషం మహాంతం ||
 | ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్మాత్ | తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి | నాన్యః పంథా
 విద్యతేఽయనాయ | ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అంతః | అజాయమానో బహుధా విజాయతే ||
 ౮ ||

తస్య ధీరాః పరిజానంతి యోనిం | మరీచీనాం పదమిచ్ఛంతి వేధసః | యో దేవేభ్య
 ఆతపతి | యో దేవానాం పురోహితః | పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః | నమో రుచాయ
 బ్రాహ్మయే | రుచం బ్రాహ్మం జనయంతః | దేవా అగ్రే తదబ్రువన్ | యస్త్వైవం
 బ్రాహ్మణో విద్యాత్ | తస్య దేవా అసన్ వశే || ౯ ||

హీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ | అహోరాత్రే పార్శ్వే | నక్షత్రాణి రూపం | అశ్వినౌ వ్యాత్తం ||
 ఇష్టం మనిషాణ | అముం మనిషాణ | సర్వం మనిషాణ || ౧౦ ||

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ||